

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
השרות הפסיכולוגי ייעוצי

רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים 91911 טל: 02/5603236 פקס: 02/5603256

www.education.gov.il/shefi

כ"ב טבת תשס"ט

18 ינואר 2009

לפסיכולוגים המחוזיים, ליועצים הבכירים, למנהלי השפ"חים ולכל היועצים והפסיכולוגים ברחבי הארץ

שלום רב,

לפני מס' ימים הסתיימה מלחמה, שהשפיעה ישירות על 20 רשויות בדרום, 7 רשויות בדרומו של מחוז מרכז ושני יישובים במחוז ירושלים, היה גם פעמיים ירי בצפון ואזעקת שווא אחת בירושלים- אזעקה שהעידה כאלף עדים על הדריכות שהייתה בארץ כולה.
עכשיו, לאחר שרעמי התותחים והטילים נדמו, ניתן להתבונן מעט לאחור על מה שהיה לנו ועל מה שעוד לפנינו.

"עקרונות מנצחים":

- א. **תשתיות:** ההכרח שבבניית תשתיות טובות- מה שהוכן לפני החירום הוכיח עצמו היטב בזמן אמת. אלו שהתכוננו, ניהלו את החירום ומנעו מצב בו החירום ניהל אותם.
- ב. **שיתופי פעולה:**חיבורים בין פרופסיות ובין בעלי תפקידים בביה"ס, ברשות ובמחוז אפשרו ניהול נכון של החירום.
- ג. **התמודדות והתנדבות:**כוחות התמודדות נפלאים של מבוגרים וילדים ורוח התנדבות מרוממת התגלו שוב בקרב אנשי מקצוע וכלל עם ישראל.

על מה עלינו לשים דגש ביום שאחרי:

- א. **הפקת לקחים:**יש לחזק תרבות של הפקת לקחים והסקת מסקנות. אלו יאפשרו התפתחות וצמיחה מהניסיון.

- ב. **רענון:** יש להשתמש במומנטום שנוצר לרענון וביסוס תשתיות בהכנה לקראת חירום ובטיפול אחרי- בטווח הקצר ובטווח הארוך: כדאי לרענן בתקופה הקרובה ולהעמיק הכשרות למפקחים ומנהלים ולצוותים החינוכיים ולבסס הידע בנושאי חירום וטראומה.
- ג. **חיזוק הכוחות הפנימיים:** העדפת הכשרות של כוחות פנימיים, הנשארים במקום על כוחות מקצועיים המגיעים לזמן מוגבל.
- ד. **לקיחת אחריות וניהול הסיוע המוצע מגורמי חוץ:** איתור הצרכים ובדיקת המענים המתאימים, ייעוץ ע"י הכוחות המקצועיים הפנימיים של המוסד והרשות. צוות בין מקצועי ינהל את המענים המוצעים ע"י גורמי חוץ.
- ה. **עיקרון הציפייה:** הציפייה להחלמה הינה עיקרון חשוב במיוחד בעת הזאת. טבעי שעם החזרה ללימודים יזוהו תלמידים רבים (ואולי אף חלק מאנשי צוות) כסובלים מסימפטומים של חרדה וקשיי תפקוד. הידיעה כי רובם יחלימו באופן ספונטאני (כך הוכח ממחקרים רבים ומניסיון שנצבר בארץ ובעולם), מרגיעה ומשפיעה באופן חיובי על תהליכי ההחלמה. יחד עם זאת, קיימת חשיבות לליווי ולסיוע המקצועי, התומכים בתהליכי ההחלמה ומזרזים אותם. על כולנו לגלות ערנות לילדים שאינם מגלים שיפור הדרגתי במהלך החודש הקרוב ויזדקקו להפניה לטיפול מקצועי מותאם. קשר רציף ועקבי עם הורי התלמידים יסייע בקבלת תמונת מצב מהימנה וביצירת מענה מדויק ככל האפשר.

בהזדמנות זו, אני רוצה להביע תודה והערכה מיוחדת לאנשינו בדרום: לפסיכולוג המחוזי, ליועצות הבכירות ולמדריכות החירום בדרום, שעשו עבודה מופלאה בתנאים שנראים כבלתי אפשריים. תודה גם לאנשינו בדרום מחוז מרכז, שהצטרפו שלא בטובתם לאירועים, שהיו מנת חלקם של הדרומיים במשך שנים ארוכות. תודה גם לצוות היחידה להתמודדות במצבי לחץ על ההתגייסות והעבודה המאומצת. ותודה לכל מטה שפ"י ולמנהלת שפ"י על שיתופי הפעולה. תודה לארגוני המגזר השלישי השותפים לנו בעשייה.

ולסיום: בקרוב תצא לשדה החוברת "ילדים מצעירים מלחמה" - חוברת המתארת טיפול תמיכתי באמצעות הבעה ויצירה. סיוע זה ניתן בהיקפים גדולים לראשונה לילדים יוצאי גוש קטיף וצפון השומרון. שנה לאחר מכן הורחב בסיוע "אשלים" ג'וינט לאזורים נרחבים בצפון ובחיפה לאחר מלחמת לבנון השנייה. אני בטוחה שחוברת זו תיתן כיוון נוסף באפשרויות התמיכה ביחידים ובקבוצות.

מאחלת לכולנו ימים של שקט ושלווה.

בברכה רבה,

יוכי סימן-טוב

מנהלת היחידה להתמודדות עם מצבי לחץ וחירום